

Kristiansen gegn Noregi

Dómur frá 17. desember 2015

Mál nr. 1176/10

6. gr. Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi

Sakamál. Kviðdómur. Vanhæfi dómara.

1. Málsatvik

Kærandi er fæddur árið 1984 og býr í Borgenhaugen í Noregi. Þann 5. febrúar 2009 var sakfelldur hann af norskum dómstóli fyrir tilraun til nauðgunar og sat kviðdómur í máli hans. Þegar stutt hlé var gert á aðalmeðferð málsins fyrir dóminum tilkynnti einn kviðdómandi dómsforsetanum að hún þekkti til brotaþola í málinu en hefði engin samskipti haft við hann í mörg ár síðan en myndi eftir honum sem hljóðlátum og rólegum einstaklingi. Þegar málsmeðferð hélt áfram eftir hlé, tilkynnti dómsforseti saksóknara og verjanda kæranda um að einn kviðdómenda þekkti til brotaþola. Lögmaður kæranda krafðist þess að dómariinn viki sæti í málinu. Réttargæslumaður brotaþola studdi þá kröfu. Dómstóllinn tók afstöðu til kröfunnar í sérstakri ákvörðun og taldi ekki að fyrri kynni dómarsins af brotaþola leiddu til vanhæfis hans til að dæma í málinu.

Þessi niðurstaða var kærð til Hæstaréttar Noregs og staðfesti meirihluti réttarins að kviðdómariinn væri ekki vanhæfur til að dæma í málinu.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi taldi að brotið hefði verið gegn réttindum hans samkvæmt 6. gr. sáttmálans þar sem einn dómenda í máli hans hefði verið vanhæfur.

Niðurstaða

Mannréttindadómstóllinn var sammála mati norskra dómstóla að takmörkuð kynni eins kviðdómenda við brotaþola þyrftu ekki sem slík að leiða til þess að dómariinn væri vanhæfur til að dæma í málinu. Auk þess væru nokkur ár liðin frá því að dómariinn og brotaþoli hefðu síðast átt samskipti. Leiða mætti líkur að því að lýsing dómarsins á persónu brotaþola hefði haft áhrif á mat undirréttar en dómstóllinn taldi óþarfi að ákvarða hversu mikil áhrif ummælin hefðu haft í raun. Hins vegar benti dómstóllinn á það að ummælin væru augljóslega ekki neikvæð og gætu í raun gefið upp jákvæða mynd af brotaþola, sem gæti haft áhrif á mat dómara, ákærða í óhag. Auk þess voru ummælin látin falla eftir að brotaþoli var búin að gefa skýrslu fyrir dómi og væri því hægt að skilja þau sem athugasemd við þeirri skýrslugjöf.

Kærandinn hafði því lögmaða ástæðu til að óttast um óhlutdrægni dómarsins og áhrif þess á mat hans á sekt eða sakleysi hans. Auk þess hafði lögmaður kærandsins beðið um að umræddur dómari yrði látinn víkja vegna vanhæfis. Réttargæslumaður brotaþola studdi þá tillögu og saksóknari hafði sýnt því skilning þó að hann hafi ekki tekið beina afstöðu til þess. Dómstóllinn taldi að það gæfi til kynna að mikilvægt hefði verið að taka afstöðu til meintrar óhlutdrægni umrædds dómara. Þrátt fyrir þessar upplýsingar sem bentu til hlutdrægni dómarsins gerði landsdómstóllinn engar ráðstafanir til að bæta úr því.

Dómstóllinn taldi þannig að draga mætti mætti í efa hlutleysi dómstólsins í máli kærandsins. Því hefði verið brotið gegn réttindum hans samkvæmt 6. gr. sáttmálans.

Norska ríkinu var gert að greiða kæranda 4.000 evrur í miskabætur.